

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Marie Turkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Dagmar Nygrínové v právní věci žalobce: **S. B.**, zast. JUDr. Františkem Severinem, advokátem, se sídlem Brno, Elišky Machové 41, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Praha 5, Křížová 25, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2006, č. j. 22 Cad 142/2005 – 30,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 30. 6. 2006, č. j. 22 Cad 142/2005 – 30, **se zrušuje** a žaloba **se odmítá**.
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení před Krajským soudem v Brně, ani na náhradu nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále též „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností napadá shora označený rozsudek Krajského soudu v Brně, kterým byla zamítnuta jeho žaloba směřující proti rozhodnutí žalované České správy sociálního zabezpečení ze dne 29. 7. 2005, č. j. B 5/4001/1156/05. Tímto rozhodnutím byla zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Městské správy sociálního zabezpečení Brno o dobách důchodového pojištění žalobce tak, že v období od 1. 1. 1972 do 31. 12. 1975 ve smyslu ust. §§ 59 - 60 v té době platné vyhlášky č. 102/1964 Sb. a v období od 1. 1. 1976 do 1. 9. 1976 ve smyslu ust. §§ 72 - 74 v té době platné vyhlášky č. 128/1975 Sb. žalobcovo důchodové zabezpečení umělců trvalo. Naproti tomu v období od 1. 9. 1968 do 31. 12. 1971 ve smyslu ust. §§ 59 - 60 v té době platné vyhlášky č. 102/1964 Sb., a v období od 2. 9. 1976 do 31. 8. 1979 ve smyslu ust. §§ 72 - 74 v té době platné vyhlášky č. 128/1975 Sb. žalobcova účast na důchodovém zabezpečení nevznikla.

V žalobě žalobce namítal, že přesto, že reálně splnil vypočtené doby důchodového pojištění v období od 1. 9. 1953 do 31. 8. 1979, byla mu rozhodnutím žalované ze dne 16. 3. 1999, č. X, zamítnuta žádost o přiznání starobního důchodu z důvodu nesplnění podmínek ust. § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, s odůvodněním že nárok na starobní důchod nevznikl, protože žalobce nezískal potřebných 25 let pojištění, nýbrž podle dokladů pouze 14 roků a 4 dny potřebné doby pojištění. Žalobce proto požádal návrhem na zahájení řízení ze dne 13. 12. 2004, aby bylo správním orgánem prvního stupně (Městskou správou sociálního zabezpečení Brno) vydáno rozhodnutí, že v období od 1. 9. 1953 do 31. 8. 1979 byl osobou pojištěnou v důchodovém pojištění, neboť podle ust. § 6 odst. 4 písm. a) bod 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, rozhodují ve sporných případech o vzniku a zániku nemocenského pojištění a důchodového pojištění okresní správy sociálního zabezpečení. Rozhodnutím Městské správy sociálního zabezpečení Brno bylo rozhodnuto pouze o období od 1. 9. 1968 do 31. 8. 1979, přičemž nezohledněné doby v tomto období – od 1. 9. 1968 do 31. 12. 1971 a od 2. 9. 1976 do 31. 8. 1979 byly nesprávně vyloučeny. Žalobce byl jako umělec ve svobodném povolání od roku 1968 do roku 1979 zprostředkovatně zaměstnáván společností P. v zahraničí, a tato společnost nesla jako zaměstnavatel povinnost platit pojistné na důchodové pojištění žalobce. Úhradu pojistného nemůže P., resp. jeho právní nástupce – P. B. a.s., v současné době prokázat, neboť veškeré související doklady byly v rámci privatizace a stěhování skartovány. Tuto skutečnost však podle žalobce jemu nelze přičítat k tíži, zvláště v situaci, kdy ji nijak svým jednáním nezavinil. K prokázání celé doby trvání pracovního poměru ke společnosti P. (a tím i doby pojištění) podle žalobce slouží „prohlášení o dobách zaměstnání“ ze dne 28. 1. 1999 a dále čestné prohlášení kolegů žalobce – J. D. a Z. M., v minulosti rovněž zaměstnanců P., a dále místopřisežné prohlášení O. V. ze dne 15. 10. 2002, který spolu se žalobcem působil ve stejném orchestru od 1. 8. 1970. Pokud tato čestná prohlášení nebyla připuštěna jako důkaz, pak se jedná o restriktivní výklad, který nemá oporu v právním řádu. Na podporu svých tvrzení žalobce navrhl další skutečnosti, zejména skutečnosti související s výměnami jeho cestovního pasu.

Krajský soud provedl důkaz spisem Krajského soudu v Brně, sp. zn. 34 Cad 87/2004, vztahujícím se k žalobě proti rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 1999, č. X, jímž byla zamítnuta žádost o přiznání starobního důchodu z důvodu nesplnění podmínek ust. § 29 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění s odůvodněním že nárok na starobní důchod nevznikl, protože žalobce nezískal potřebných 25 let pojištění, nýbrž podle dokladů pouze 14 roků a 4 dny potřebné doby pojištění. Z obsahu tohoto spisu soud zjistil, že rozsudkem ze dne 9. 1. 2006 byla žaloba zamítnuta. Z obsahu písemného vyjádření žalované ze dne 7. 3. 2006, z odůvodnění rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 9. 1. 2006, č. j. 34 Cad 87/2004 - 152, i dávkového spisu žalobce, krajský soud dovodil, že z provedených důkazů se nepodařilo prokázat, že by tyto důkazy byly vyjádřením tak, jak je vyžaduje vyhláška č. 102/1964 Sb. a vyhláška č. 128/1975 Sb. Soud přihlédl i k důkazu provedenému v rámci řízení u Krajského soudu v Brně pod sp. zn. 34 Cad 87/2004, a sice k dávkovému spisu O. V., kterému byla zhodnocena doba pojištění v orchestru v M. ve Švédsku od 4. 10. 1966 do 31. 8. 1979, avšak ani jemu období od 1. 9. 1975 do 31. 8. 1979 zhodnoceno nebylo. Požadovaná vyjádření tak, jak vyžadují vyhlášky č. 102/1964 Sb. a č. 128/1975 Sb., jimiž by bylo možné prokázat dobu pojištění, již se dovolává žalobce, se nenachází ani v dávkovém spisu J. D., který si rovněž Krajský soud v Brně vyžádal pro řízení vedené pod sp. zn. 34 Cad 87/2004. Z provedeného dokazování vzal Krajský soud v Brně za prokázané, že žádný z předložených a provedených důkazů neprokazuje splnění podmínek stanovených vyhláškou č. 102/1964 Sb. a č. 128/1975 Sb. v období od 1. 9. 1968 do 31. 12. 1971 a od 2. 9. 1976 do 31. 8. 1979, a žalobu zamítl.

Ve včas podané kasační stížnosti žalobce (dále jen „stěžovatel“) uvedl, že ji podává z důvodů uvedených v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb. soudní řád správní, v platném znění (dále jen „s. ř. s.“), přičemž tyto důvody konkretizoval následujícím způsobem. Všechny potřebné záznamy o skutečnostech rozhodných pro nárok na dávky sociálního zabezpečení měl a stále má bývalý zaměstnavatel stěžovatele – P., který své povinnosti závažným způsobem porušil a žalovaná zůstala nečinná, přestože má právo vstupovat do organizací, na pracoviště a má právo ukládat organizacím při porušení povinností pokuty. Přestože je právo na sociální zabezpečení podle Listiny základních práv a svobod zaručeno všem občanů a žalovaná je oprávněna vyžadovat od státních orgánů a organizací pomoc a sdělení při provádění sociálního zabezpečení a tyto jsou povinny jí vyhovět, soud ukládal jednostranně povinnosti pouze stěžovateli. Navíc soud, ani žalovaná, nezohlednily důkaz navržený stěžovatelem – čestné prohlášení O. V. Krajský soud v Brně při vydání napadeného rozhodnutí nevyhověl žalobě stěžovatele „z čistě formálního hlediska, když tento nedoložil listinné důkazy, a to zejména vyjádření „příslušné vrcholné ideové organizace“. Touto organizací byl P., jenž z důvodu neovlivnitelných žalobcem zničil v příkrém rozporu s celou řadou obecně závazných předpisů o archivaci a skartaci archivní dokumenty týkající se mimo jiné i stěžovatele a jeho nároků uplatněných v předmětném řízení. Jako expert od 1. 1. 1969 působící v zahraničí nemohl stěžovatel efektivně zajistit ani kontrolovat, aby jeho zaměstnavatel P. plnil své povinnosti, jenž měl podle platných právních předpisů, zejména evidovat údaje o svých zaměstnancích, dobách zaměstnání, odvádět povinné platby na důchodové zabezpečení. Konečně namítl, že mu byla dodatečně zhodnocena ze sporného období (1. 9. 1968 – 31. 8. 1979) jako doba pojištění pouze doba od 1. 1. 1972 do 1. 9. 1976, přičemž opětovně došlo k porušení zákonnosti při rozhodování, zejména ust. § 32 správního řádu, jenž stanovuje povinnost zjistit přesně a úplně skutečný stav věci. Jak žalovaná ČSSZ (a též Městská správa sociálního zabezpečení v Brně) tak i krajský soud se tímto zákonným ustanovením neřídily. Závěrem navrhl, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

Žalovaná se ke kasační stížnosti nevyjádřila.

V projednávané věci Nejvyšší správní soud nebyl vázán důvody kasační stížnosti, protože zjistil, že řízení před soudem bylo zatíženo vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (§ 109 odst. 3 s. ř. s.).

Důvodem pro zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod rozhodnutí ze dne 16. 3. 1999 bylo nesplnění zákonné podmínky stanovené v ust. § 29 zákona o důchodovém pojištění spočívající v tom, že žalobce nezískal potřebných 25 roků pojištění, když mu nebyla hodnocena činnost od roku 1968 do roku 1979 (konkrétně doba od 1. 9. 1968 do 31. 8. 1979). Žalobce proto požádal návrhem na zahájení řízení ze dne 13. 12. 2004, aby bylo správním orgánem prvního stupně (Městskou správou sociálního zabezpečení Brno) vydáno rozhodnutí, že v období od 1. 9. 1953 do 31. 8. 1979 byl osobou pojištěnou v důchodovém pojištění. Tímto rozhodnutím bylo stanoveno, v období od 1. 1. 1972 do 31. 12. 1975 ve smyslu ust. §§ 59 - 60 v té době platné vyhlášky č. 102/1964 Sb. a v období od 1. 1. 1976 do 1. 9. 1976 ve smyslu ust. §§ 72 - 74 v té době platné vyhlášky č. 128/1975 Sb., žalobcovo důchodové zabezpečení umělců trvalo. Naproti tomu v období od 1. 9. 1968 do 31. 12. 1971 ve smyslu ust. §§ 59 - 60 v té době platné vyhlášky č. 102/1964 Sb., a v období od 2. 9. 1976 do 31. 8. 1979 ve smyslu ust. §§ 72 - 74 v té době platné vyhlášky č. 128/1975 Sb., žalobcova účast na důchodovém zabezpečení nevznikla.

Žalobce v žalobě požadoval, aby mu byla celá doba od 1. 9. 1968 do 31. 8. 1979 zhodnocena jako doba pojištění pro účely získání potřebných roků důchodového pojištění, přičemž tvrdil, že po celé toto období byl činný jako umělec pod agenturou P. (konkrétně jako hráč prvních houslí v symfonickém orchestru v M. ve Švédsku). Jedná se tak fakticky znovu o spor, který byl již v širších souvislostech předmětem rozhodování o žalobě proti rozhodnutí žalované o zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod rozhodnutím ze dne 16. 3. 1999. I v podané žalobě proti tomuto rozhodnutí se žalobce domáhal, aby mu byla zhodnocena doba od 1. 9. 1968 do 31. 8. 1979 jako doba pojištění pro účel získání potřebných roků pojištění, když dle svého tvrzení v tomto období byl činný jako umělec pod agenturou P. O žalobě rozhodl Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 11. 11. 2002, č. j. 34 Ca 76/2001 – 41, kterým rozhodnutí žalované potvrdil, když dospěl k závěru, že žalovaná žalobci správně zhodnotila veškerou dobu pojištění v trvání 14 roků a 4 dnů, a proto žalobce nesplnil podmínky pro přiznání starobního důchodu v souladu s ust. § 29 zákona o důchodovém zabezpečení. Proti tomuto rozsudku podal žalobce odvolání, které po výzvě soudu k odstranění vad označil jako kasační stížnost. Nejvyšší správní soud rozsudkem ze dne 10. 6. 2004, č. j. 5 Ads 45/2003 – 78, zmíněný rozsudek krajského soudu zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení se závazným právním názorem, že k rozhodnutí o sporu o vzniku a trvání důchodového pojištění v uvedeném sporném období (od 1. 9. 1968 do 31. 8. 1979) je povolána okresní správa sociálního zabezpečení podle § 6 odst. 4 písm. a) bod 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění, a proto je nezbytné, aby o sporu, jež v rozsahu pojištěné doby vznikl, bylo rozhodnuto samostatným rozhodnutím místně příslušné okresní správy sociálního zabezpečení. Na základě uvedeného právního názoru Nejvyššího správního soudu vydala k návrhu žalobce Městská správa sociálního zabezpečení v Brně podle ust. § 6 odst. 4 písm. a) bod 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, v platném znění, rozhodnutí ze dne 27. 5. 2005 o sporu týkajícího se vzniku a trvání důchodového pojištění ve sporném období (1. 9. 1968 až 31. 8. 1979), a toto rozhodnutí bylo potvrzeno v odvolacím řízení rozhodnutím žalované ze dne 29. 7. 2005, č. j. B 5/4001/1156/05. Jedná se o rozhodnutí žalované, které je ve spojení s napadeným rozsudkem předmětem tohoto samostatného soudního přezkoumání. V návaznosti na toto svou povahou podkladové rozhodnutí Krajský soud v Brně po linii přezkumu rozhodnutí žalované o zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod znovu rozhodl rozsudkem ze dne 9. 1. 2006, č. j. 34 Cad 87/2004 - 152. Žalobu proti rozhodnutí o zamítnutí žádosti žalobce o starobní důchod zamítl a žádnému z účastníků řízení nepřiznal náhradu nákladů řízení. Vycházel zejména z obsahu výše uvedeného rozhodnutí žalované, která nezhodnotila žalobci dobu pojištění za období od 1. 9. 1968 do 31. 12. 1971 a od 2. 9. 1976 do 31. 8. 1979, když za toto období v průběhu řízení doba pojištění prokázána nebyla, jak bylo odůvodněno v rozhodnutí žalované. Proti tomuto rozsudku podal žalobce kasační stížnost, o které Nejvyšší správní soud rozhodl rozsudkem ze dne 26. 4. 2007, č. j. 4 Ads 24/2006 - 173 tak, že rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 9. 1. 2006, č. j. 34 Cad 87/2004 – 152, zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že ve správních řízeních, v nichž bylo vydáno jak žalované rozhodnutí, tak i podkladové rozhodnutí, nebyl přesně a úplně zjištěn skutečný stav věci dle § 32 správního řádu, přičemž skutkový stav věci vyžaduje rozsáhlé a zásadní doplnění. Skutkový stav věci bude nutné doplnit zejména výsledkem svědků O. V., J. D. a Z. M. za účelem odstranění vzniklých pochybností o pravdivosti jejich prohlášení týkající se doby výkonu umělecké činnosti stěžovatele pod agenturou P. ve Švédsku. Dále bude nutné vyžádat si zprávu Ministerstva kultury ČR týkající se možnosti zjištění údajů o výkonu umělecké činnosti stěžovatele pod agenturou P. včetně zjištění těchto údajů u případné nástupnické organizace. Na základě takto doplněného dokazování bude nutné opětovně posoudit vznik a trvání doby pojištění stěžovatele za účelem rozhodnutí o jeho žádosti týkající se starobního důchodu.

Za situace, kdy je nyní předmětem soudního přezkumu ve spojení s napadeným rozsudkem rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2005, č. j. B 5/4001/1156/05, které bylo Nejvyšším správním soudem označeno a posuzováno jako podkladové rozhodnutí pro rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 1999, č. X, ve věci kasační stížnosti pod sp. zn. 4 Ads 24/2006, musí Nejvyšší správní soud nejprve posoudit existenci podmínek řízení, k čemuž je zavázán ex offio.

Podmínky soudního přezkoumání podkladových rozhodnutí, resp. úkonů, řeší ustanovení § 75 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), které zní: *Soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. Byl-li závazným podkladem přezkoumávaného rozhodnutí jiný úkon správního orgánu, přezkoumá soud k žalobní námitce také jeho zákonnost, není-li jím sám vázán a neumožňuje-li tento zákon žalobci napadnout takový úkon samostatnou žalobou ve správním soudnictví.*

Ustanovení § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. uvádí: *nestanoví-li tento zákon jinak, soud usnesením odmítne návrh, jestliže ... návrh je podle tohoto zákona nepřipustný.*

Ustanovení § 68 písm. e) s. ř. s. uvádí: *Žaloba je nepřipustná také tehdy, ... domáhá-li se přezkoumání rozhodnutí, které je z přezkoumání podle tohoto nebo zvláštního zákona vyloučeno.*

Ustanovení § 89 odst. 2 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zní: *Ze soudního přezkumu jsou vyloučena rozhodnutí, která jsou podkladem pro rozhodnutí o důchodu z důchodového pojištění; soud přezkoumá takové rozhodnutí jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení o důchodu.*

Rozhodnutí žalované v nyní přezkoumávané věci bylo vydáno podle § 6 odst. 4 písm. a) bod 1 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů.

Ustanovení § 87 zákona č. 582/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění pozdějších předpisů, zní: *Rozhodnutí okresní správy sociálního zabezpečení podle § 6 odst. 4 písm. a) bodů 1, 3, 11 a 17 a rozhodnutí orgánů sociálního zabezpečení uvedených v § 9 odst. 1 podle § 38 odst. 5 věty čtvrté se považují za podklad pro rozhodnutí orgánu příslušného rozhodovat o dávce důchodového pojištění, jestliže bylo vydáno po podání žádosti o tuto dávku. Rozhodnutí uvedené ve větě první je obsaženo v rozhodnutí o dávce důchodového pojištění.*

S ohledem na obsah citovaných zákonných ustanovení má rozhodnutí žalované v nyní přezkoumávané věci povahu podkladového rozhodnutí, které je ze samostatného soudního přezkoumání vyloučeno, a jeho zákonnost je možné přezkoumat jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí žalované o důchodu. V tomto smyslu také věc vyložil a posoudil Nejvyšší správní soud, když, jak bylo výše uvedeno, ve věci kasační stížnosti pod sp. zn. 4 Ads 24/2006, rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2005, č. j. B 5/4001/1156/05, označil a posoudil jako podkladové rozhodnutí pro rozhodnutí žalované ze dne 16. 3. 1999, č. X.

V dané věci Krajský soud v Brně připustil k žalobě stěžovatele přezkum rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2005, č. j. B 5/4001/1156/05, když zřejmě vycházel ze skutečnosti, že jedná o rozhodnutí ve smyslu § 4 odst. 1 písm. a) s. ř. s., které není ze soudního přezkoumání vyloučeno.

Nejvyšší správní soud je z výše uvedených důvodů toho názoru, že žalobou napadené rozhodnutí žalované ze dne 29. 7. 2005, č. j. B 5/4001/1156/05, je rozhodnutím, proti němuž je žaloba nepřipustná ve smyslu § 68 písm. e) s. ř. s., a jehož zákonnost je možné přezkoumat jen při rozhodování o žalobě proti rozhodnutí žalované o důchodu, jako zákonnost podkladového rozhodnutí ve smyslu § 75 odst. 2 s. ř. s.. V řízení před Krajským soudem v Brně chyběly podmínky soudního řízení, přičemž z povahy věci se jedná o nedostatek neodstranitelný. V takovém případě byly v projednávané věci splněny důvody pro odmítnutí návrhu podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.

V situaci, kdy žalobu podle uvedeného ustanovení neodmítl krajský soud, ukládá § 110 odst. 1 s. ř. s., aby spolu se zrušením napadeného rozhodnutí krajského soudu žalobu odmítl Nejvyšší správní soud. Učiní-li tak, je bezpředmětné, aby se zabýval důvodností jednotlivých námitek obsažených v kasační stížnosti.

Rozsudek krajského soudu byl zrušen, žaloba byla odmítnuta, Nejvyšší správní soud proto rozhodl v souladu s ust. § 60 odst. 3 a § 110 odst. 2 s. ř. s. tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před Krajským soudem v Brně, ani na náhradu nákladů řízení před Nejvyšším správním soudem.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 23. srpna 2007

JUDr. Marie Turková
předsedkyně senátu